

Beletrizovaný životopis – pracovný list

- ide v ňom hlavne o štylistiku, možnosť ukázať štylistickú zručnosť,
- príbehovosť (ale nie rozprávanie... zápletká... rozuzlenie),
- opisný SP (môže byť použitý reportážny postup),
- informačný SP,
- prvky umeleckého štýlu,
- čo sa hodnotí: vid'. tabuľka hodnotenia (v učebnici Slovenský jazyk pre 1. – 4. ročník stredných škôl alebo na http://www.gjar-po.sk/~slovincina/studijny_mat_jazyk.htm)

Vlastné poznámky:

KOMPOZÍCIA A ŠTYLIZÁCIA BELETRIZOVANÉHO ŽIVOTOPISU

- úvod	
- narodenie, - rodinné zázemie, - štúdium, - záujmy, - ambície,	- nemusí sa začať narodením, možno použiť aj retrospektívu (ale musí byť správne začlenená do textu), - je na autorovi, koľko priestoru venuje jednotlivým témam,
- záver	- cieľ, prečo autor písal tento životopis, možnosť ukázať autora z iného pohľadu

Pozn.: V beletrizovanom životopise hrá dôležitú úlohu „zahmlievacie“ faktov. Porovnajte nasledujúce vety.

a) Ľudevít Štúr, syn učiteľa a organistu Samuela Štúra a jeho manželky Anny (rodenej Michalcovej), sa narodil 28. októbra 1815 v Uhrovci.

b) Brat Karol bol už chlapča, keď zaznel plač novorodeného brata.

1. Pretransformujte nasledujúce vety z beletrizovanej do vecnej podoby (odstráňte zahmlievacie faktov):

2. V ukážke e) si všimnite uplatnenie reportážnych prvkov. Ktoré sú to? Pomenujte ich.

a) *O smrti L. Štúra 12. januára 1856:* Ozvena osudného výstrelu sa v ušiach zraneného dávno stratila. Namiesto nej bolo počuť ustarostený šepot lekárov a ošetrovateľov.

b) Ak by sme sa dali zlákať prírodnými krásami severného Spiša – Magury, nezabudnime zájsť do malej dedinky pri Starej Ľubovni – do Lomničky. Do tejto zastrčenej dedinky prišla so svojím mužom hneď po vydaji spisovateľka Terézia Vansová, rodená Medvecká. V Lomničke žila sedem rokov a tu sa začala aj jej spisovateľská práca.

c) Z dedinky Čertižné na severovýchodnom Slovensku vidno na poľskú hranicu. Sem sa roku 1869 utiahol na svoj majetok popredný priekopník národného obrodovania zakarpatských Ukrajincov v minulom storočí – Adolf Dobriansky.

d) Najčítanejším autorom v Maďarsku je dodnes klasik maďarskej literatúry, románopisec Mór Jókai. Narodil sa roku 1825 v Komárne. Študoval v rodisku, Pápe a nakoniec právo v Kecskeméte. Právníkom sa však nikdy nestal, lebo skôr ako si stačil otvoriť advokátsku kanceláriu, prišla spisovateľská sláva a s ňou rozhodnutie upísať svoj život literárnej tvorbe.

e) Naša cesta po literárnych stopách povedie chvíľu opäť dolu Hronom. Neďaleko Žiaru nad Hronom a zastavíme v dedinke Bzenica. Je to rodná obec prírodovedca, národného buditeľa a zakladateľa slovenského múzejníctva Andreja Kmeťa, ktorého sme si pripomenuli na viacerých miestach v okolí Banskej štiavnice i v Martine.

Ukážka beletrizovaného životopisu – žiacka práca

Môj život

Bolo to pred sedemnástimi rokmi, konkrétne 13. februára, niečo po pol štvrtej po obede, keď som prvýkrát uzrela svetlo sveta. Asi o pol hodinu neskôr ma priniesli do náručia mojej mamky. Ja sa na to veľmi nepamätám, ale neskôr mi často opakovala, že som bola veľmi drobná a jemná, taká bezbranná. Postupne, ako plynul čas, pribúdali mi dni, týždne, mesiace a ani som sa nenazdala, už som sfukovala sviečku na mojej prvej narodeninovej torte. Z rozprávania rodičov viem, že som sa pomerne rýchlo naučila chodiť a hovoriť. Ustavične som si niečo štebotala. Bola som tiež veľmi zvedavá a všetečná, chcela som sama všetko objavovať a skúmať. Moju nadbytočnú energiu chcel otec skrotiť športovaním. A tak prišli prvé pády z bicykla a z korčúl. Nie nadarmo sa hovorí, že keď sa človek chce niečo naučiť, musí veľa trénovať. A ja som predsa nebola žiadna výnimka! Skúšala som to znova a znova, až som sa to konečne naučila. Teraz, keď tieto športy slušne ovládam, patria medzi moje obľúbené.

Moje detstvo však nebolo naplnené len bezstarostnými hrami, ale aj vzdelávaním môjho detského rozumčeka. Keď som dovŕšila siedmy rok života a opustila som tetu učiteľky v materskej škole, nastúpila som do prvej triedy „veľkej“ školy. Nikdy predtým som nebola taká šťastná ako vtedy, keď som si ako hrdá prváčka vyložila na chrbát svoju prvú školskú tašku. (Dostala som ju od rodičov na Vianoce a dodnes patrí k mojim najmilším darčekom.)

Cítila som sa taká veľká, dospelá. Pritom som vôbec netušila, čo ma čaká. Po pár mesiacoch som zistila, že škola nie je až taká skvelá, ako som si ju predstavovala v mojej detskej fantázii. Nie vždy som chápala, prečo mám ostať sedieť, keď mám chuť chodiť, prečo mám byť ticho, keď sa mi do úst tlačia slová. Ale napokon som sa prispôsobila a moji rodičia mohli byť so svojím dievčatkom spokojní.

Školské roky plynuli jeden za druhým a predo mnou stálo prvé vážne rozhodovanie o vlastnej budúcnosti. Možno mi nebudete veriť, ale nebola som pevne rozhodnutá, kam chcem ísť. Na poslednú chvíľku som sa rozhodla ísť na SOU obchodné.

Bola som veľmi netrpezlivá a aj ustráchaná, keď som čakala na rozhodnutie o mojom prijatí do školy. Ale dočkala som sa. Tá chvíľa, keď som dostala list o mojom prijatí, sa nedá ani opísať. Prijali ma. Do novej školy som sa veľmi tešila. Ak budem úprimná, vôbec som netušila, čo aranžéri robia, ale čoskoro som to zistila. Viete, ja študujem aranžérstvo. Už druhý rok navštevujem túto školu a zatiaľ som vôbec neolutovala

svoje rozhodnutie. Štúdium ma baví a spoznala som tu veľmi veľa nových ľudí. Mnohí sa stali mojimi kamarátmi, s ktorými sa delím o svoje „dievčenské“ tajomstvá. Keď si pomyslím na to, že mi ostáva už len rok štúdia na tejto škole, je mi smutno a zároveň veselo. Smutno za starými kamarátmi a veselo pri myšlienke na to, čo ďalšie ma v živote čaká.

A čo očakávam od budúcnosti ja? Neviem. No nech už budem v budúcnosti robiť čokoľvek, viem, že určite chcem byť mamou, ktorá sa s dobrým manželom postará o svoju rodinku. Dúfam, že nájdem človeka, ktorý bude pri mne stáť aj v časoch, keď sa mi nebude dariť, a ktorý mi pomôže uskutočniť moje plány.

Držte mi palce.

Prevzaté ukážky:

HINCOVÁ, K., HÚSKOVÁ, A.: Slovenský jazyk pre 1. – 4. ročník stredných škôl. Bratislava: SPN, 2007.

REZNÍK, J.: Po literárnych stopách na Slovensku.